РЕШЕНИЯ

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2022/1376 НА КОМИСИЯТА

от 26 юли 2022 година

относно приложимостта на член 34 от Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на производството и търговията на едро с електроенергия в Дания

(нотифицирано под номер C(2022) 5046)

(само текстът на датски език е автентичен)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО ([1]), и по-специално член 35, параграф 3 от нея,

след консултации с Консултативния комитет за обществени поръчки,

като има предвид, че:

1. ФАКТИ

1.1. *Искането*

(1) На 24 септември 2021 г. Датският орган за защита на конкуренцията и потребителите („DCAA“) („заявителят“) подаде искане до Комисията в съответствие с член 35, параграф 1 от Директива 2014/25/ЕС („искането“). Искането отговаря на изискванията на член 1, параграф 1 от Решение за изпълнение (ЕС) 2016/1804 на Комисията ([2]).

(2) Искането се отнася до производството и търговията на едро с електроенергия от конвенционални и от възобновяеми източници в Дания.

(3) Искането обаче не обхваща следното:

— електроенергия, произведена от вятърни турбини на сушата и в морето, извън тръжни процедури;

— електроенергия, произведена от вятърни турбини, присъединени към електроенергийна мрежа от 21 февруари 2008 г. до 31 декември 2013 г. или след това, с изключение на вятърни турбини, които са присъединени към собствена инсталация за потребление, вятърни турбини в морето (електроенергия, произведена от инсталация за потребление (§ 41 от Закона за насърчаване на енергията от възобновяеми източници) и вятърни турбини в морето съгласно § 35b от същия закон, които са изключени от приложното поле и следователно все още са предмет на разпоредбите на Директива 2014/25/ЕС);

— електроенергия, произведена от вятърни турбини, присъединени към електроенергийна мрежа не по-късно от 20 февруари 2008 г., с изключение на вятърни турбини, които получават ценови добавки съгласно §§ 39—41 от Закона за насърчаване на енергията от възобновяеми източници;

([1]) ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243.

([2]) Решение за изпълнение (ЕС) 2016/1804 на Комисията от 10 октомври 2016 г. относно подробните правила за прилагане на членове 34 и 35 от Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги (ОВ L 275, 12.10.2016 г., стр. 39).

— електроенергия, произведена от вятърни турбини, присъединени към електроенергийна мрежа не по-късно от 31 декември 2002 г.;

— електроенергия, произведена от чисто нова вятърна турбина, за която са използвани сертификати за бракуване, издадени за демонтиране на вятърни турбини (допълнителна ценова добавка); електроенергия, произведена от биоенергия (биомаса и биогаз);

— електроенергия, произведена от слънчеви фотоволтаични панели, вълни и водна енергия;

— електроенергия, произведена от други специални инсталации за енергия от възобновяеми източници (електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници или технологии, които са от значение за бъдещото разширяване на производството на електроенергия от възобновяеми енергийни източници, или електроенергия, произведена от други възобновяеми енергийни източници, различни от посочените);

— електроенергия, произведена от децентрализирани топлоелектрически централи и инсталации за изгаряне на отпадъци;

— електроенергия, произведена от други топлоелектрически централи, предназначени за топлофикация;

— електроенергия, произведена от промишлени електроцентрали, присъединени към електроенергийна мрежа не по-късно от 21 март 2012 г.;

— спомагателни услуги.

(4) Производството и търговията на едро с електроенергия от конвенционални и от възобновяеми източници представлява дейност, свързана с електроснабдяването в съответствие с член 9 от Директива 2014/25/ЕС.

(5) В съответствие с точка 1, буква а) от приложение IV към Директива 2014/25/ЕС, тъй като има презумпция за свободен достъп до даден пазар въз основа на член 34, параграф 3, първа алинея от същата директива, Комисията следва да приеме решение за изпълнение във връзка с искането в рамките на 90 работни дни.

(6) Съгласно точка 1, четвърта алинея от приложение IV към Директива 2014/25/ЕС срокът може да бъде удължен от Комисията със съгласието на внеслите искането за освобождаване. Като се има предвид, че DCCA представи допълнителна информация на 4 март 2022 г., срокът, с който разполага Комисията, за да вземе решение по това искане, е 31 юли 2022 г.

2. **ПРАВНА РАМКА**

(7) Директива 2014/25/ЕС се прилага по отношение на възлагането на поръчки за извършване на дейности, свързани с доставката на електроенергия на стационарни мрежи за обществени услуги във връзка с производството, преноса или разпределението на електроенергия, освен ако дейността не е изключена съгласно член 34 от посочената директива.

(8) Съгласно член 34 от Директива 2014/25/ЕС директивата не се прилага по отношение на поръчките, предназначени да създадат условия за осъществяването на дейност, за която се прилага посочената директива, ако в държавата членка, в която тя се осъществява, дейността е изложена пряко на конкуренцията на пазари, достъпът до които не е ограничен. Прякото излагане на конкуренция се оценява въз основа на обективни критерии, като се отчитат специфичните характеристики на съответния сектор ([3]). Тази оценка обаче е ограничена от приложимите кратки срокове и от необходимостта да се разчита на информацията, с която разполага Комисията и която не може да се допълни чрез методи, изискващи повече време, включващи по-специално обществени допитвания, насочени към съответните икономически оператори ([4]). В този контекст, макар че въпросът дали дадена дейност е пряко изложена на конкуренция, се решава въз основа на критериите, които са в съответствие с разпоредбите на ДФЕС относно конкуренцията, няма изискване тези критерии да бъдат точно критериите от разпоредбите на правото на Съюза в областта на конкуренцията ([5]).

([3]) Съображение 44 от Директива 2014/25/ЕС.

([4]) Пак там.

([5]) Решение от 27 април 2016 г. по дело T-463/14, *Österreichische Post AG/Комисия*, EU:T:2016:243, параграф 28 и съображение 44 от Директива 2014/25/ЕС.

(9) Достъпът се счита за неограничен, ако съответната държава е въвела и приложила относимите законодателни актове на Съюза, с които даден сектор или част от него се отваря за конкуренция. Тези законодателни актове са включени в списъка в приложение III към Директива 2014/25/ЕС. По отношение на производството и търговията на едро с електроенергия в това приложение е посочена Директива 2009/72/ЕО, отменена с Директива (ЕС) 2019/944 ([6]), считано от 1 януари 2021 г. Според заявителя Дания е транспонирала Директива (ЕС) 2019/944 ([7]). Следователно по смисъла на член 34, параграф 3 от Директива 2014/25/ЕС, може да се счете, че има свободен достъп до пазара.

(10) Прякото излагане на конкуренция следва да се оценява въз основа на различни показатели, нито един от които не оказва непременно решаващо влияние сам по себе си. По отношение на пазара, за който се отнася настоящото решение, пазарните дялове представляват един от критериите, които следва да се вземат предвид, наред с други критерии, като конкурентният натиск, упражняван от производители от съседни държави, или броят на участниците в търговете за мощности за енергия от възобновяеми източници.

(11) Целта на настоящото решение е да се установи дали услугите, за които се отнася искането, са изложени на ниво на конкуренция (на пазари, достъпът до които не е ограничен по смисъла на член 34 от Директива 2014/25/ЕС), достатъчно да се гарантира, че дори при липса на дисциплината, наложена от подробните правила за възлагане на обществени поръчки, установени в Директива 2014/25/ЕС, възлагането на обществени поръчки за изпълнение на съответните дейности ще се извършва по прозрачен, недискриминационен начин, основан на критерии, позволяващи на купувачите да определят решението, което като цяло е икономически най-изгодно.

3. **ОЦЕНКА**

(12) Настоящото решение се основава на правното и фактическото положение към септември 2021 г., както е видно от информацията, предоставена от заявителя, и от публично достъпната информация.

3.1. *Неограничен достъп до пазара*

(13) Достъпът до даден пазар се счита за неограничен, ако съответната държавата е въвела и приложила относимите законодателни актове на Съюза, с които даден сектор или част от него се отваря за конкуренция. Според заявителя Дания е транспонирала Директива (ЕС) 2019/944 чрез 29 национални мерки. Това беше потвърдено от Агенцията по енергетика на Дания ([8]). Поради това Комисията счита, че условията за свободен достъп до пазара *de jure* са изпълнени.

(14) Що се отнася до свободния достъп *de facto*, Комисията отбелязва напредъка в либерализацията на датския пазар за производство на електроенергия след отварянето му за конкуренция през 1999 г. Участието на Дания в електроенергийната борса на Северното обединение (Nord Pool) и развитието на преносната способност на междусистемните връзки изиграха значителна роля за засилване на конкурентния натиск. Що се отнася до производството на електроенергия от възобновяеми източници, по-специално от ветроенергийни паркове в морето, търговете, организирани от датските органи, привличат все по-голям брой участници.

(15) Комисията стига до заключението, че за целите на настоящото решение достъпът до пазара се счита *de jure* и *de facto* за свободен на територията на Дания.

([6]) Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 125).

([7]) Това не засяга оценката на Комисията относно транспонирането на посочената директива в Дания.

([8]) Вж. стр. 28 от заявлението.

3.2. *Оценка от гледна точка на конкуренцията*

3.2.1. Определяне на продуктовия пазар

(16) Съгласно практиката на Комисията в областта на сливанията ([9]), в електроенергийния сектор могат да бъдат разграничени следните съответни продуктови пазари: i) производство и доставка на едро; ii) пренос; iii) разпределение; и iv) доставка на дребно. Макар че някои от тези пазари могат да бъдат допълнително разделени, в досегашната практика на Комисията ([10]) е отхвърляно разграничението между пазар на производство на електроенергия и пазар на доставка на едро, тъй като производството е само първата стъпка от веригата на стойността, а генерираните количества електроенергия се предлагат на пазара чрез пазара на едро. Това беше потвърдено по-конкретно за скандинавските държави ([11]).

(17) Освен това в практиката си в областта на сливанията Комисията е счела, че съответният продуктов пазар в скандинавския регион обхваща електроенергията, продавана както чрез двустранни договори, така и чрез платформата на Nord Pool, както на цена Elspot (ден напред), така и на цена Elbas (в рамките на деня). ([12])

(18) Заявителят твърди, че търговските споразумения за закупуване на електроенергия (тСЗЕ) следва да бъдат включени в обхвата на съответния пазар. Тези споразумения представляват двустранни договори между производител на електроенергия и клиент (обикновено голям потребител на електроенергия), въз основа на които потребителят купува електроенергия директно от производителя. Търговските дружества сключват споразумения за закупуване на електроенергия (СЗЕ) с производители на електроенергия от конвенционални и от възобновяеми източници, като се конкурират за сключването на СЗЕ.

(19) Както и при другите двустранни сделки, клиентите, които сключват СЗЕ, трябва да сключат споразумение с отговарящо за баланса лице, което да управлява техните дисбаланси. Що се отнася до балансирането на генерирането/производството, производителите на електроенергия (като например собствениците на ветроенергийни паркове в морето) трябва да съгласуват прогнозното си производство на електроенергия в реално време, т.е. като адаптират прогнозното производство към действителното. Тази отговорност не се влияе от начина, по който производителят решава да продава произведената електроенергия, включително въз основа на тСЗЕ.

(20) По отношение на това дали електроенергията от конвенционални и от възобновяеми източници принадлежи към един и същ продуктов пазар, Комисията е стигнала до различни заключения в зависимост от фактическото положение. Тя е установила, че електроенергията от конвенционални и от възобновяеми източници в Германия ([13]) и Италия ([14]) следва да се разглежда като принадлежаща към различни продуктови пазари.

(21) В случая с Нидерландия обаче ([15]) Комисията е установила, че производството и доставката на едро на електроенергия от конвенционални и от възобновяеми източници са част от един и същ съответен продуктов пазар. По отношение на скандинавския регион в своята практика в областта на сливанията Комисията е счела, че източникът на електроенергия е без значение за целите на определянето на продукта ([16]).

(22) Заявителят твърди, че положението в Дания се различава от това в Германия и в Италия, упоменато в горепосоченото решение, и е сходно с това в Нидерландия. Заявителят представи таблици, в които подробно са описани приликите и разликите между положението в Дания и съответно в Германия, Италия и Нидерландия. Заявителят отбелязва, че основните разлики с положението в Германия и в Италия се изразяват в липсата на законоустановена ставка за възнаграждението, в липсата на приоритет на подаване и във факта, че електроенергията от възобновяеми източници се продава на пазара на едро на същата цена като електроенергията от конвенционални източници.

([9]) Дело COMP/M.4110 — E.ON/ENDESA от 25.4.2006 г., параграф 10, стр. 3.
([10]) Дело COMP/M.3696 — E.ON/MOL от 21.1.2005 г., параграф 223, дело COMP/M.5467 — RWE/ESSENT от 23.6.2009 г., параграф 23.
([11]) Вж. дело M.8660 Fortum/Uniper от 15 юни 2018 г., параграф 18. Вж. също COMP/M.7927 — EPH/ENEL/SE, параграфи 9—12; COMP/M.6984 — EPH/Stredoslovenska Energetika, параграф 15; M.3268 — Sydkraft/Graninge, параграфи 19—20.
([12]) Вж. дело M.8660 Fortum/Uniper от 15 юни 2018 г., параграф 18. Вж. също COMP/M.7927 — EPH/ENEL/SE, параграфи 9—12; COMP/M.6984 — EPH/Stredoslovenska Energetika, параграф 15; M.3268 — Sydkraft/Graninge, параграфи 19—20.
([13]) C 2012/218/ЕС (ОВ L 114, 26.4.2012 г., стр. 21), параграфи 36—40.
([14]) C 2012/539/ЕС (ОВ L 271, 5.10.2012 г., стр. 4), параграфи 46—50.
([15]) C 2018/71/ЕС (ОВ L 12, 17.1.2018 г., стр. 53), параграфи 19—23.
([16]) Вж. дело M.8660 Fortum/Uniper от 15 юни 2018 г., параграф 18.

(23) В решението си относно сливането на Fortum/Uniper ([17]) Комисията припомни, че съответният продуктов пазар в скандинавския регион обхваща както производството, така и търговията на едро с електроенергия, независимо от източниците на производство и каналите за търговия, и включва електроенергията, продавана въз основа на двустранни договори и на скандинавската електроенергийна борса на Nord Pool.

(24) Що се отнася до електроенергията, произведена от възобновяеми източници, искането обхваща ветроенергийните паркове в морето Horns Rev 3, Vesterhav Syd, Vesterhav Nord и Kriegers Flask, както и бъдещите ветроенергийни паркове, включително ветроенергийния парк в морето Thor. Всички разглеждани схеми за подпомагане бяха предмет на решения на Комисията, потвърждаващи тяхната съвместимост с правилата на ЕС за държавната помощ ([18]).

(25) Освен това премиите, изплащани за производство на енергия от вятъра, са намалели до минимум благодарение на засилената конкуренция в производството. За всички гореспоменати ветроенергийни паркове Агенцията по енергетика на Дания организира открит търг за производство на електроенергия от възобновяеми източници. В търга за Horns Rev 3 (400 MW), проведен през 2015 г., участваха четирима оференти, в търга за Kriegers Flak (600 MW), проведен през 2016 г. — седем, а в търга за Vesterhav Nord/Sud (350 MW), проведен през 2016 г. — трима.

(26) Преди тръжните процедури се извършва хеджиране на риска, а датските органи вече разбират по-добре пазара и са установили реален пазарен диалог.

(27) Общите разходи за технологиите за енергия от възобновяеми източници, като например вятърни турбини в морето или слънчеви фотоволтаични уредби, също са намалели значително. В резултат на това печелившата оферта през 2010 г. за ветроенергийния парк в морето Anholt е с премия от 105 øre/kWh, а печелившата оферта през 2016 г. за ветроенергийния парк в морето Kriegers Flak е с премия от 37 øre/kWh.

(28) Дания възнамерява също така да въведе в експлоатация и три нови мащабни ветроенергийни парка в морето. Първият от тях е с мощност от приблизително 800 MW, а останалите са с мощност от поне 800 MW. Агенцията по енергетика на Дания ще отправи покана за представяне на предложения в тръжни схеми за всеки бъдещ ветроенергиен парк в морето.

(29) Както и в своето Решение за изпълнение (ЕС) 2018/71 на Комисията ([19]) за освобождаване на производството и търговията на едро с електроенергия в Нидерландия Комисията отбелязва, че разпределението на субсидиите е изложено на конкуренция чрез тръжна процедура, която дисциплинира поведението на производителите на електроенергия от възобновяеми енергийни източници по отношение на тяхната политика за възлагане на поръчки. Така производството на електроенергия от конвенционални и от възобновяеми източници (за ветроенергийните паркове в морето, за които се отнася искането) в Дания се поставя на равна основа.

(30) За целите на оценката на условията, определени в член 34, параграф 1 от Директива 2014/25/ЕС, и без да се засяга прилагането на конкурентното право, Комисията счита, че съответният продуктов пазар е пазарът на производство и доставка на едро на електроенергия, включително въз основа на тСЗЕ, произведена както от конвенционални източници, така и от ветроенергийни паркове в морето, които са предмет на заявлението за освобождаване.

([17]) Вж. дело M.8660 Fortum/Uniper от 15 юни 2018 г., параграф 18, както и дела COMP/M.7927 — EPH/ENEL/SE, параграфи 9—12; COMP/M.6984 — EPH/Stredoslovenska Energetika, параграф 15; M.3268 — Sydkraft/Graninge, параграфи 19—20.

([18]) Дела SA.40305, SA.43751, SA.45974 и SA.57858.

([19]) Вж. параграф 21 от Решение за изпълнение (ЕС) 2018/71 на Комисията от 12 декември 2017 г. за освобождаване на производството и търговията на едро с електроенергия в Нидерландия от прилагането на Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 12, 17.1.2018 г., стр. 53).

3.2.2. Определяне на географския пазар

(31) През 2006 г. в решение за сливане Комисията определи ([20]) два отделни географски пазара за търговия на едро с електроенергия: този на Източна Дания („DK2“) и този на Западна Дания („DK1“), тъй като по това време нямаше междусистемна връзка между двете тръжни (или ценови) зони в Дания. Комисията стигна до същото заключение в решението за *междусистемната връзка DE/DK* от 2018 г. ([21]).

(32) През 2014 г. Датският съвет за защита на конкуренцията проучи пазара за производство и търговия на едро с електроенергия в Дания в своето решение относно виртуалните електроцентрали („VPP“) ([22]). С това решение Датският съвет за защита на конкуренцията отменя предишни ангажименти, поети от Elsam A/S в рамките на сливането между Elsam A/S и Nesa A/S през 2004 г. Датският съвет за защита на конкуренцията частично подкрепи по-голям географски пазар от този на DK1. DK1 е свързан с Норвегия, Швеция и Германия чрез преносни връзки. През 2013 г. цената на едро за физическа електроенергия в DK1 се различава от всички свързани ценови зони през по-малко от 10 % от часовете. През повечето часове цената на едро в DK1 беше равна на цената в поне една от свързаните ценови зони, което обосноваваше определянето на по-широк географски пазар от този в Западна Дания. Оставаше обаче нерешен въпросът дали пазарът е по-широк от този в Западна Дания. През 2019 г. Датският съвет за защита на конкуренцията ([23]) посочи, че пазарът за производство и търговия на едро с електроенергия е национален по обхват, но остави нерешен въпроса дали да се даде по-широко или по-тясно определение на географския пазар. Това заключение се основава на следните предходни дела: 1) *решение по дело M.8660 Fortum/Uniper,* в което Комисията се произнесе относно съществуването на национален пазар в Швеция, 2) *решение по дело M.3268 Sydkraft и Graninge*, в което Комисията установи, че Швеция представлява отделен пазар от Финландия и Дания само в незначителен брой часове, което показва, че пазарът на едро на електроенергия е по-широк от националния по обхват, и 3) *решение относно VPP* на Датския съвет за защита на конкуренцията, в което бяха установени признаци за по-голям географски пазар от DK1 поради развитието на пазара за производство и търговия на едро с електроенергия в Дания. От 2006 г. насам преносната способност на междусистемните връзки между Дания и съседните държави беше увеличена значително. По-специално бяха въведени в експлоатация или разширени междусистемните електропроводи Skagerrak (с Норвегия), Kontiskan (с Швеция) и Kontek (с Германия). Кабелът Cobra (с Нидерландия) беше въведен в експлоатация през 2019 г. На територията на Дания Големият Белт вече свързва Западна и Източна Дания.

(33) Доказателствата, предоставени от заявителя ([24]), показват нарастващо съответствие на цените в Източна и в Западна Дания, както и със съседните ценови зони на Швеция, Норвегия и Германия (SE3, SE4, NO2 и DE). Например в DK1 цената беше същата като в една от другите зони (DK2, SE3, SE4, NO2 и DE) в 91,7 % от времето през 2013 г. и в 96,3 % от времето през 2018 г.; за DK2 стойностите бяха 97,8 % през 2013 г. и 98,6 % през 2018 г. От друга страна, часовете, през които цената в зона DK1 се различаваше от тази в останалите зони, намаляха от 8,3 % на 3,7 % през периода 2013—2018 г.; за DK2 процентът намаля от 2,2 % на 1,4 %.

(34) Според Energinet Дания разполага с много голяма преносна способност на междусистемните връзки със съседните държави, която се равнява на приблизително 90 % от вътрешния ѝ върхов товар. Тясната интеграция със съседните на Дания държави означава, че Дания има отделна цена на спот пазара за електроенергия само през около 10 % от времето. През останалото време цената на едро е еднаква с тази в Норвегия, Швеция или Германия.

(35) През 2019 г. международната връзка между Източна Дания (DK2) и Германия има разполагаема преносна способност за търговия в размер на 90 % от общата преносна способност на междусистемната връзка в посока износ и 95 % в посока внос. Останалите връзки към други държави имат разполагаема преносна способност за търговия в посока износ между 60 и 88 % от общата преносна способност на междусистемната връзка. През 2019 г. преносната

([20]) Решение 2007/353/ЕО на Комисията от 14 март 2006 г. за определяне на концентрация за съвместима с общия пазар и с функционирането на Споразумението за ЕИП (дело COMP/M.3868 — DONG/Elsam/Energi E2) (ОВ L 133,25.5.2007 г. стр. 24), параграфи 258—260.

([21]) Резюме на решение на Комисията от 7 декември 2018 г. относно производство по член 102 от Договора за функционирането на ЕС и член 54 от Споразумението за ЕИП (Дело № AT.40461 — DK/DE Interconnector) (ОВ C 58, 14.2.2019 г., стр. 7) параграфи 49—50.

([22]) Датски съвет за защита на конкуренцията, DONG Energys anmodning om ophævelse af VPP tilsagn, 2014 г.: https://www.kfst.dk/media/13295/20140528-ikkefortrolig-afgoerelse-dong.pdf

([23]) Решение на Датския съвет за защита на конкуренцията от 25 юни 2019 г.: https://www.kfst.dk/media/54483/20190625-fusion-se-eniig.pdf

([24]) Вж. заявлението, параграфи 94—97.

способност за търговия между Западна Дания (DK1) и Норвегия и Швеция беше по-малка в сравнение с 2018 г. От друга страна, преносната способност за търговия с Германия беше по-висока и за двете тръжни зони в Дания. През 2019 г. връзката Cobra имаше разполагаема преносна способност за търговия в посока износ и внос в размер на 87 % от общата преносна способност на междусистемната връзка.

(36) Комисията констатира наличието и в двете зони на ценови ограничения отвън: в DK1 цените са същите като останалите зони в 89,3 % от часовете, а в DK2 — в 98,4 % от часовете. За сравнение в параграф 28 от решението за сливане на *Fortum/Uniper* Комисията заключи, че четирите тръжни зони в Швеция формират единен географски пазар, тъй като имат обща цена през 89,7 % от часовете. Комисията също така отбелязва, че според заявителя четиримата най-големи участници с пазарни дялове над 10 % присъстват както в DK1, така и в DK2.

(37) За целите на оценката на условията, определени в член 34, параграф 1 от Директива 2014/25/ЕС, и без да се засяга прилагането на конкурентното право, Комисията счита, че съответният географски пазар за производство и доставка на едро на електроенергия, включително въз основа на тСЗЕ, произведена както от конвенционални източници, така и от възобновяеми източници, които са предмет на заявлението, може да остане отворен или при отделен пазар за DK1 и DK2, или при единен национален датски пазар.

3.2.3. Анализ на пазара

(38) Всички изчисления на пазарните дялове и всички показания, свързани с дела на производството на електроенергия, се основават на данни, предоставени от заявителя.

(39) В своя анализ Комисията взема предвид няколко фактора. Макар че пазарните дялове са важен аспект, конкурентният натиск, оказван от производители от съседни държави, и броят на участниците в търговете за мощности за енергия от възобновяеми източници също се вземат предвид.

(40) На пазара за производство и търговия на едро с електроенергия в Дания понастоящем има трима основни участници, които подлежат на правилата за обществените поръчки съгласно Директива 2014/25/ЕС. Те са Ørsted A/S (наричано по-долу Ørsted) (50,1 % собственост на датската държава), датското дъщерно дружество на Vattenfall (Vattenfall AB) (наричано по-долу Vattenfall) (100 % собственост на шведската държава) и HOFOR Energiproduktion A/S (наричано по-долу HOFOR), чийто краен собственик е Община Копенхаген.

(41) Понастоящем в Nord Pool търгуват 18 датски дружества. По-голямата част от тези дружества, като Danske Commodities и Centrica Energy Trading, не са публични предприятия съгласно Директива 2014/25/ЕС.

(42) През 2018 и 2019 г. пазарният дял на Ørsted на комбинирания пазар DK1 и DK2 (по отношение на производството) беше съответно [20—30] % и [10—20] %, пазарният дял на Vattenfall беше [5—10] % и [10—20] %, а пазарният дял на HOFOR беше [0—5] % и [0—5] %. По-големите конкуренти на тези дружества, които не са обхванати от правилата за обществените поръчки, са Vindenergi Danmark (с пазарен дял [40 до 50] % и [40 до 50] %) и Energi Danmark ([10 до 20] % и [10 до 20] %). Пазарните дялове на пазарите DK1 и DK2 като цяло са в един и същи диапазон (Ørsted [20 до 30] % в DK1 и [10 до 20] % в DK2 през 2018 г., [20 до 30] % в DK1 и [10 до 20] % в DK2 през 2019 г.), Vattenfall [5 до 10] % в DK1 и [0 до 5] % в DK2 през 2018 г., [10 до 20] % в DK1 и [0 до 5] % в DK2 през 2019 г., HOFOR [0 до 5] % в DK1 и [5 до 10] % в DK2 през 2019 г.). Ако съответният географски пазар е по-широк от този на Дания, тези пазарни дялове биха били по-малки.

(43) Вносът и износът са много важна характеристика на датския пазар на електроенергия. През 2018 и 2019 г. потреблението на електроенергия възлиза на около 33,5 TWh. Вносът представлява приблизително 45,6 % от общото потребление през 2018 г., а националното производство покрива 41 % от потреблението през 2018 г. и 48 % през 2019 г. Износът също е значителен, като през 2018 и 2019 г. възлиза съответно на 73 % и 62 % от производството на електроенергия в Дания.

(44) Това показва мащаба на интеграцията на датския пазар на електроенергия в един по-широк географски пазар и следователно — конкурентния натиск, оказван от производителите на електроенергия, най-вече, но не само, от съседните държави върху датските производители чрез трансграничните междусистемни връзки.

(45) Що се отнася до спот цените на едро, скандинавските цени се определят на борсата на Nord Pool. Средната почасова цена на спот пазара за DK1 и DK2 е съответно 38,50 и 39,84 EUR/MWh през 2019 г., което представлява намаление от 13 % и на двата пазара спрямо 2018 г. Системната цена е 38,94 EUR/MWh през 2019 г. Цената на скандинавската система е фиктивната спот цена, която би възникнала, ако целият скандинавски регион е една тръжна зона. Цените в DK1 обикновено са по-ниски от тези в DK2 поради сравнително голямата инсталирана мощност на вятърните турбини в DK1, която спомага за понижаването на цените. Средната спот цена през 2019 г. беше 39,28 EUR/MWh в Норвегия, 37,68 EUR/MWh в Германия и 38,79 EUR/MWh в Швеция, много сходна с цената в DK1 и DK2.

(46) В Дания приблизително 6 % от електроенергията се търгува на единния европейски пазар в рамките на деня Xbid. Пазарът в рамките на деня се основава на непрекъсната търговия, при която сделките се сключват на принципа „ценообразуване въз основа на офертната цена“, за разлика от пазара за ден напред, който се основава на търг с единна клирингова цена. Пазарът в рамките на деня се използва за коригиране на плановете за потребление и производство с цел, наред с друго, да се възстановят балансите в портфейла. Това означава, че цената на пазара в рамките на деня за всеки час ще започва от спот цената и след това ще се повишава или понижава, ако има непредвидени събития по време на периода на търговия. Средната годишна цена на пазара в рамките на деня в DK1 беше 35,1 EUR/MWh през 2019 г. В DK2 тя беше 36,7 EUR/MWh. През 2018 г. средната цена в DK1 беше 40,4 EUR/MWh, а в DK2 — 41,9 EUR/MWh.

(47) Допълнителните изчисления, включени в заявлението ([25]), показват, че цените в DK1 и DK2 са еднакви с една или повече съседни ценови зони през значителна част от времето. През 2018 и 2019 г. цените в DK1 бяха същите като в друга ценова зона в региона (DK2, SE3, SE4, NO2 и DE) в 94,8 % и 96,3 % от времето; цените в DK2 бяха същите като в друга ценова зона в региона (DK1, SE3, SE4, NO2 и DE) в 98,8 % и 98,6 % от времето. Освен това съответствието между двете датски зони, скандинавската система и цената на едро в Германия е доста голямо, като за периода 2017—2018 г. варира между 64 % и 83 %.

(48) Дания разполага с много голяма преносна способност на междусистемните връзки със съседните държави, която се равнява на приблизително 90 % от вътрешния ѝ върхов товар. Тясната интеграция със съседните на Дания държави означава, че Дания има отделна цена на спот пазара за електроенергия в DK1 и DK2 само през около 10 % от времето. През останалото време цената на едро в DK1 и DK2 е еднаква с тази в Норвегия, Швеция или Германия.

(49) Комисията счита, че тези елементи показват много силно сближаване на цените на електроенергията в Дания с цените в държавите от Скандинавския регион и в Германия.

3.2.4. Заключение

(50) Възложителите притежават ограничен пазарен дял на пазара за производство и търговия на едро с електроенергия в Дания, предмет на искането.

(51) Високото равнище на внос и износ на електроенергия в сравнение с производството на електроенергия в Дания, съчетано с преносната способност на междусистемните връзки със съседните държави, показва, че пазарът за производство и търговия на едро с електроенергия в Дания е до голяма степен интегриран в по-широк, транснационален пазар. Дори географският пазар да не е непременно транснационален, вносът на електроенергия в Дания при всички случаи оказва конкурентен натиск върху цените на едро на електроенергията в Дания през значителен брой часове всяка година.

(52) Това се потвърждава и от предоставените от заявителя данни за цените на едро, които показват, че цените в Дания са много сходни с цените в Nord Pool и с цените в Германия.

(53) Целта на настоящото решение е да се установи дали дейностите по производството и търговията на едро с електроенергия са изложени на такова равнище на конкуренция (на пазари, до които достъпът е свободен), което ще гарантира, че дори при липса на дисциплината, наложена от подробните правила за възлагане на поръчки, определени в Директива 2014/25/ЕС, възлагането на поръчки за изпълнение на засегнатите дейности ще се извършва по прозрачен и недискриминационен начин въз основа на критерии, които позволяват на възложителя да избере решението, което като цяло е икономически най-изгодно.

([25]) Вж. заявлението, параграф 95.

(54) С оглед на разгледаните по-горе фактори Комисията може да заключи, че дейността по производството и търговията на едро с електроенергия от конвенционални източници и от ветроенергийни паркове в морето, предмет на тръжна процедура в Дания, е пряко изложена на конкуренция на пазар, до който достъпът не е ограничен, по смисъла на член 34, параграф 1 от Директива 2014/25/ЕС.

4. **ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

(55) За целите на настоящото решение и без да се засяга прилагането на конкурентното право, от съображения 11—53 следва, че производството и търговията на едро с електроенергия от конвенционални източници и от ветроенергийни паркове в морето, предмет на тръжна процедура в Дания, са изложени на конкуренция на пазар, до който достъпът не е ограничен, по смисъла на член 34, параграф 1 от Директива 2014/25/ЕС. Следователно Директива 2014/25/ЕС следва да продължи да се прилага за поръчки, предназначени да създадат условия за упражняването на тази дейност в Дания.

(56) Директива 2014/25/ЕС следва да продължи да се прилага за договори, предназначени да създадат условия за упражняването на дейности, които са изрично изключени от искането.

(57) Настоящото решение се основава на правното и фактическото положение през периода октомври 2021 г.—март 2022 г., както е видно от информацията, предоставена от заявителите. То може да бъде преразгледано, ако условията за приложимостта на член 34 от Директива 2014/25/ЕС вече не са изпълнени вследствие на настъпването на значителни промени в правното или фактическото положение.

(58) Припомня се, че в член 16 от Директива 2014/23/ЕС ([26]) се предвижда освобождаване от прилагането на посочената директива за концесии, възложени от възложители, ако в държавата членка, в която ще се изпълняват тези концесии, е установено съгласно член 35 от Директива 2014/25/ЕС, че дейността е пряко изложена на конкуренция в съответствие с член 34 от същата директива. Тъй като беше заключено, че дейността по производство и търговия на едро с електроенергия, предмет на искането, е изложена на конкуренция на пазар, до който достъпът не е ограничен, договорите за концесия, предназначени да създадат условия за упражняването на тези дейности в Дания, ще бъдат изключени от приложното поле на Директива 2014/23/ЕС.

(59) Мерките, предвидени в настоящото решение, са в съответствие със становището на Консултативния комитет за обществени поръчки.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член единствен

Директива 2014/25/ЕС не се прилага за поръчки, възложени от възложители, които имат за цел да се създадат условия за производството и търговията на едро с електроенергия от конвенционални и от възобновяеми източници в Дания, обхванати от искането, отправено съгласно член 35, параграф 1 от Директива 2014/25/ЕС.

Адресат на настоящото решение е Кралство Дания.

Съставено в Брюксел на 26 юли 2022 година.

За Комисията
Thierry BRETON
Член на Комисията

([26]) Директива 2014/23/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за възлагане на договори за концесия (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 1).